

Monomachia juridica seu novena dissertationum inauguralium delibans diversas materias juris canonici civilis & feudalis immixtis quibusdam pertinentibus historico-politico juridicis

<https://hdl.handle.net/1874/343801>

28.
MONOMACHIA JURIDICA

S E U

Novena Dissertationum Inauguralium de-
libans diversas materias juris Canonici Civilis &
feudalis immixtis quibusdam pertinentibus
Historico-Politico juridicis.

Q U A M
PRÆSIDE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. GERARDI de VRIES,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Illustri
Academia Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatûs Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum examini subicit

JOANN. HENKENIUS PADER: WESTPHALUS.

Ad diem 3. Septembris horâ locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō lōc xcii.

MONOMACHIA JURIDICA

A U

Novae Dissertationum Inauguralium de
libris diversis materiae juris Canonici Civilis &
feudalis immixtis quibusdam pertinentibus
Historico-Politico-juridicis.

DE O

Philosophiae Doctoris, eiusdemque Facultatis in Illustri
Academia Ulmenensi Professoris Ordinarii,

LEON

PRO GRADU DOCTORATUS

summatim in UTROQUE IURE Honoribus & Privilegiis

FAUTORIBUS.

TRAJEBITI ad RHENUM.

Ex Officina FRANCISCI HARMÆ, Academicæ
Typographi, cl. 1760.

DISSERTATIO PRIMA

De Justitia & Jure.

Mnium rerum, quæcunque in hac immensa Univerſitate reperiuntur, finem aliquem eſſe, neceſſe eſt, propter quem ſunt, & ad quem tanquam ad ſcopum ſuum ordinantur ideo & ego, ne illotis (ut ajunt) manibus in decretam meam monomachiam contra conſilium Jcti in l. 1. ff. de orig. jur. irruam, nec ad ſummos locorum apices poſtpoſitis gradibus per abrupta temerè aſcenſum quæram, à definitione juſtitia ordior, & dico cum *Ulpiano* in l. 10. ff. b. tit. QUOD SIT CONSTANS ET PERPETUA VOLUNTAS JUS SUUM CUIQUE TRIBUENDI, non ſolum DIVINA ut multi propugnare conantur, ſed & HUMANA externa civilis ſeu politica, quæ tantum pertinet ad formandos in hac vita verè politicos mores, & exigit exteriorem quandam honeſtatem ut in tuto ſit reipublicæ tranquillitas *Schneid. §. 1. Inſtit. b. tit.* dicitur CONSTANS ET PERPETUA VOLUNTAS, id eſt habitus animi volentis & incitati ad ſuum cuique tribuendum, ut ſic metonymicè ponatur effectus pro cauſa, pro uti clariffimum Univerſitatis Carolo Ferdinandeæ Pragenſis ſidus Joannes Chriſtophorus Schambogen olim obſervandiſſimus Dominus meus Profeſſor in prælectionibus ſuis publicis *hoc. tit. ad princip.* refert cum *Ariſtotele lib. 2. Eth. c. 4.* ad virtutem tria requirens, *Primo* ut quis operetur ſciens, *ſecundo* ut ſit eligens & propter debitum finem, *tertiò* ut immobiliter operetur, non enim cenſetur ex virtute ſolidè loquendo procedere quod ſubinde fit, cum etiam in vitiis habituati bene nonnunquam operentur, qui tamen per hoc ſtatim officium ſacerdotis juſtitia exercuiſſe & ex virtutis habitu operatos eſſe audire non merentur; voluntas enim niſi in habitum tranſierit, firma & conſtans eſſe non poteſt *Wefemb. in ff. b. tit. num. 10.* dicitur JUS SUUM CUIQUE TRIBUENDI hoc enim proprium munus & quaſi inſigne juſtitia eſt extra ſe agere & ſuum cuique, id eſt alteri à ſe in individuo debitum tribuere, quæ uti duplex eſt, ita quoque ratio tribuendi duplex intelligitur, nempe in diſtributionibus pœnarum eſt præmiorum pro meritis, & in commutationibus rerum, ne cui fiat injuria ſed ſervetur æqualitas hinc ſit.

PERTINENS EX SACRA SCRIPTURA.

Cainus fratrem Abelem occidit, ſed juſtitia talionem advertit, dum

in sylva pro fera habitus à Lamecho abnepote occiditur. *Gen. 4.* occasione hujus sit.

QUÆSTIO PRIMA.

An ergo justitia consistat in repassione, seu an talio simpliciter ponat justum?

Quamvis sacræ paginæ insinuent, quicumque effuderit sanguinem humanum, effundetur & ejus sanguis, omnes qui gladio ferierint, gladio peribunt, oculus pro oculo, dens pro dente &c. *Exod. 21. vers. 23 & seqq.* hæc tamen tanta non sunt, ut Universalem sive distributivæ sive commutativæ justitiæ rationem in jure talionis tutò collocare possint, forma enim justitiæ distributivæ consistit in analogia Geometrica, quæ non indifferenter juxta numerum personarum præmia pœnasque distribuit, sed quod cuique convenit, perpendit *Cicero lib. 1. de offic.* commutativa quidem versatur circa contractus & æqualium rerum permutationes, formamque tenet proportionis numericæ seu arithmeticæ ut consideretur datum & acceptum, quia tamen præcisa æqualitas rei ad rem constitui non potest, nisi accedat determinatio legislatoris, quæ res & facta ipsa æstimet, & hinc ad æqualem rerum valorem juxta *l. 2. Cod. de rescind. vend. & l. 3. cod. comm. utriusque jud.* reducat, simpliciter dici non potest hanc justitiam juri talionis seu contrapassi inniti.

PERTINENS SECUNDUM.

Amanus Assuero gratus Mardocheo Judæisque omnibus mortem intendens ipse patibulo, quod inimico destinaverat, suffixus pependit, unde.

QUÆSTIO SECUNDA.

An & quando procedat regula quod quisque juris in alterum statuit eodem & ipse utatur! Omnium legum finis est, ut sic faciamus aliis quemadmodum volumus nobis fieri *Matth. 7. Luc. 6. v. 31.* habet autem hoc edictum duo capita, *Primo* continetur, ut si magistratum potestatemque habens novi quid juris dolosè in aliquem statueret, ut & ipse casus vicissitudine ita emergente & Adversario ita postulante ejusdem juris executionem in se patiatur: *secundo capite caveatur*, ut etiam is qui vel suo vel alieno nomine iniquum jus pro se impetravit à iudice, saltem ut uteretur, licet actu usus non fuerit, etiam eodem jure adversus eum ad petitionem aliorum eadem subintrante æquitatis ratione decernatur.

PERTINENS EX SACRA SCRIPTURA.

Cicero lib. 1. de officiis commutativa quidem versatur circa contractus & æqualium rerum permutationes, formamque tenet proportionis numericæ seu arithmeticæ ut consideretur datum & acceptum, quia tamen præcisa æqualitas rei ad rem constitui non potest, nisi accedat determinatio legislatoris, quæ res & facta ipsa æstimet, & hinc ad æqualem rerum valorem juxta l. 2. Cod. de rescind. vend. & l. 3. cod. comm. utriusque jud. reducat, simpliciter dici non potest hanc justitiam juri talionis seu contrapassi inniti.

DIS-

DISSERTATIO SECUNDA.

De Sponsalibus & Matrimoniis.

Sponsalia quæ nuptias præcedunt à spondendo vel sponte dando dicta SUNT MENTIO ET REPROMISSIO FUTURARUM NUPTIARUM l. i. ff. *de spons.* unde patet, quod in sponsalibus non contrahantur nuptiæ sed oriatur obligatio ad contrahendum matrimonium, quod aliter CONJUGIUM appellatur quæ vox deducta à jugo, quo par hominum ad mutuam fidem, castitatem & auxilium devincitur, ac tam divino quam humano jure uxor maritali imperio subjicitur, quamvis autem sponsalia hoc proposito fiant, ut matrimonium ea sequatur, tamen cogi contrahentes ad id non possunt nisi juramentum interpositum sit *Cap. ex litt. ext. de spons.* ac neque hoc fieri potest, nisi purè contracta fuerint, nam in conditionalibus Sponsalibus obligatio matrimonii contrahendi manet suspensa, donec extet conditio, nisi forte conditionalem consensum sponsaliorum concubitus, aut consensus per verba præsentis temporis secutus sit, isto namque consensu recessum à conditionali videtur sicuti in aliis obligationibus *Cap. de illis cap. super eo & cap. per tuas ext. de condit. appof. in de spons.* in ipsa qualitate conditionum hæc spectantur, ut si conditio sponsalibus appofita pugnet cum matrimoniorum jure, tota dispositio sponsaliorum pro nulla habeatur v. g. si quis promittat mulieri se ducturum illam, si sætum conceptum extinguat veneno, si se adulterandam dederit; conditio inhonesta aut impossibilis non vitiat sponsalia, dummodo matrimonii legibus non adverfetur, hinc fit.

PERTINENS HISTORICUM.

Temporibus Arcadii, Honorii & Beati Martini quidam Juvenis Romæ de Nobilioribus senatorum & virgo æque nobilis non tamen sponte suâ sed parentum & vi & auctoritate matrimonio juncti perpetuam castitatem sub solo nomine conjugii servarunt, & fideles virgines vel potius in igne fideles martyres Christi manserunt inulti *Beatus Greg. Turonens. lib. de glor. confess. cap. 32*; exinde fit.

QUÆSTIO PRIMA CÆN.

An Conditio perpetuæ continentiæ inter contrahentes appofita matrimonium vitiet? ex dictis patet, quod talis conditio, quamvis honesta sit, in continenti tamen apponi non possit, cum sit contra conjugii substantiam quæ consistit in consensu saltem tacito ad carnalem copulam nempe in explicito consensu ad cohabitationem conjugalem, repugnat ergo istius conditionis adjectio ipsi consensui, quia in pactum deducitur ist-hæc con-

continentia Covarr. de matrimonio p. 2. tit. 1. §. 1. cap. 3. num. 5. citans pro
se S. Thom. in 4. dist. 28. quest. fin. sed sic.

PERTINENS SECUNDUM.

Archiducissa Austriae fuit anno Christi 1595. desponsata principi Transylvaniae per legatum, qui à calce ad pedes usque loricatorum cum sponsa jacuit in conspectu totius aulae, donec certae preces à sacerdote fuissent absolutae Nicol. Dogl. pag. 191. unde.

QUAESTIO SECUNDA.

An Matrimonium inter absentes cum effectu contrahatur? cum essentia constitutiva matrimonii consistat in consensu de praesenti, verbis vel signis debite hodie in praesentia Parochi unius ex contrahentibus proprii & testium duorum vel trium expresso, & hinc inde acceptato, nemo inficias ibit, inter absentes matrimonium cum pleno effectu iniri posse tam per litteras quam per procuratorem observatis tamen in cap. fin. de procuratoribus in 6. expressis requisitis; quae & qualia ea sint interroganti plenius explanabo.

DISSERTATIO TERTIA.

De Tutelis.

Tutela quae est munus publicum in princ. Inst. de Excusat. tut. & l. 9. verb. tutor. ff. de his qui sui vel alieni juris sunt. A quo regulariter feminae excluduntur, à tuendo dicta praeter morem Ictorum à servio Icto definitur quod SIT VIS AC POTESTAS AD TUENDUM EUM QUI PER AETATEM SE DEFENDERE NEQUIT JURE CIVILI DATA ET PERMISSA; communiter desumpta secundum Ant. Perez. hic ratione divisionis à triplici causa efficiente, testatore scilicet, lege & iudice, dividitur in testamentariam, legitimam & dativam, praecedit testamentaria legitima, legitima dativam, ideo quia provisio hominis in testamento facta tollit provisionem legis, deinde legitima praecedit dativam, quia si non sunt testamentarii, ipso jure tutores sunt agnati, idque summam est introductum providentiâ, ut qui sperant successionem, etiam onus tutelae sustineant l. 1. ff. de legit. tutor. si nec testamentarii nec agnati, dantur in favorem pupillorum tutores à magistratu, qui dativi dicuntur, unde sit.

PERTINENS POLITICUM.

Henricus tertius cum praematurè utpote 39. aetatis suae anno extremum obiisset diem, relicto successore adhuc in tenera aetate Henrico quarto, qui ad 10. usque annum sub matris suae Agnetis tutela & directione debebat, atque ita totum imperium ad unius feminae nutum regi videbatur molestè satis id ferentibus imperii statibus, Otto Regulus Bavariae, Hanno Archi Episcopus Coloniensis & Egbertus Dux Saxon. communicatis inter se con-

filis

filii id agunt, ut machinatione quâdam matris tutelam imperiipue administrationem temperarent *Lamannus Chron. spir. lib. 5. cap. 25.* exinde fit.

QUÆSTIO PRIMA.

An Mater tutrix tutelam amittens ob secundas nuptias mortuô maritô secundô eam reassumere possit? quamvis olim mulier tutrix non dabatur *l. 1. Cod. quando mulier offic. tut. fung. poss.* quod civilibus seu publicis muneribus, inter quæ, tutela est, non fungantur *l. ult. b. tit. & l. femina 2. ff. de reg. jur.* hodie tamen mater & avia tutrices testamento rectè dantur, & non datæ admittuntur, etiam ante legitimos, modò renuncient beneficio S^Cti Vellejani & secundis nuptiis *Auth. matri & Avia Cod. quando mul. off. tut.* etiam si creditrices vel debitrices sint liberorum *Auth. ad hæc Cod. eodem; contractis vero secundis nuptiis mox à tutela removentur, Auth. sacrament. Cod. d. tit.* ut plurimi DD. autoritate Cyni: *in d. aub. matri & avia Hippol. de Marfil. in l. etiamsi reditibus num. 6 ff. de quest. Bald. §. nos autem col. 10. & 12. Instir. de Atil. tut.* concludant illam post mortem secundi mariti reassumere non posse. ego tamen cum Angelo Fabr. & Alex. quæstionem distinguendam esse censeo.

IMPERTINENS HISTORICUM.

Scilurus moriturus cum 80. filios post se esset relicturus, fasciculum hatilium singulis porrexit ac confringere iussit, cum nullus id præstare posset, ipse singulatim unum post alterum exemit & fregit docens eos, junctos inter se vires habituros & perduratos, si vero disjungerentur & discordias agitent infirmos fore *Plutarchus* in apophtegmat, unde.

QUÆSTIO SECUNDA.

An pluribus tutoribus existentibus & uno illorum malè administrante quilibet teneatur in solidum: sub distinctione resolvitur.

DISSERTATIO QUARTA.

De rerum divisione & acquirendo earum dominio.

OMnia in primordio nascentis mundi communia fuisse ex Script. & historiis constat, quia vero per peccatum originale humana natura adeo depravata fuit, ut sæpe robustiores & potentiores prohiberent alios à rerum multarum usu ac fructu, & ignavi semper alieno labore ali vellent, suadente naturali ratione dominia rerum fuerunt distincta, gentes discretæ, regna condita, urbes exstructæ, agris termini positi, commercium, emptiones, obligationes institutæ, bella introducta *l. 5. ff. de just. & juro* unde fit.

PERTINENS HISTORICO POLITICUM.

Ingens fuit contentio inter scholas Pythagoræ & Socratis, Socratici enim opti-

optimum fore dicebant si omnia communia, cunctique homines æquales essent, Pythagorici e contra assererebant felicem fore rempublicam ubi suum quisque haberet, uni omnes obedirent *Guevarra lib. 1. cap. 28. n. 108.* quare sit.

QUÆSTIO PRIMA.

An ergo societatis humanæ salus consistat in imperare & obedire, præferaturque imperium unius communioni? Ego sententiæ Pythagoricorum, subscribo, communitio enim tantas discordias, invidias ac bella generare consuevit ut nemo ea satis describere possit *Curr. lib. 8. sed sit.*

PERTINENS SECUNDUM.

Postquam *Konigsmarckius* parvam Pragæ partem Regiamque in ea arcem præter omnium opinionem anno 1648. summo mane aggressus & potitus esset, maximâ familiarum opum jacturâ, reliquæ urbis partes admirandâ præprimis studioforum & civium alacritate fuerunt propugnata & conservata, ita ut hostium insultus & conatus irriti sint redditi, donec 30. annorum bellum pace Monasteriensi multis licet, qui bona sua exinde amiserant, reclamantibus restinctum fuit, ibique bellum denique cessavit ubi incepit. *Adolph. Brach. pag. 124. lib. 7. histor. unde.*

QUÆSTIO SECUNDA.

An princeps pacis promovendæ causa bona privatorum possit hosti addicere? Quemadmodum natura homini altè inlinuavit, ut singula membra cordi dolenti mittant auxilio suum sanguinem, ita similiter quisque privatorum rei communis necessitatibus succurrere & opes fortunæque suas in Reipubl. utilitatem conferre tenetur, & si non faciat ad id bono publico ita exigente compellitur, ergo & hic cum pacis promovendæ causa publica sit argumento *l. si quis 21. §. in civil. ff. de capt. & postlim. revers.* potest princeps bona privatorum hosti addicere, etiam sine eorum consensu, si aliter pax obtineri non possit, ob publicam enim utilitatem receditur à regulis juris communis & subinde jus suum privato adimitur §. 2. *ibi Dominorum Instit. de his qui sui vel alieni juris sunt*, ratio ulterior assignatur quod tempore necessitatis omnia sint communia, sicque qui vitam socialem popularem ac politicam elegit, huic legi se submittere videtur, quia tamen jure naturæ congruit, ut communis salus, necessitas aut commune periculum v. g. si ob exortum incendium vicina domus destruat non unius aut alterius sed communibus impensis, jacturis comparetur *l. secundum naturam ff. de reg. Juris* ideo respublica obligata congruam moderatamque compensationem huic, qui rem suam dedit ad sublevandam publicam necessitatem, præstare *arg. l. Rhodis de jactu.*

DISSERTATIO QUINTA.

De Donationibus.

Donatio à doni datione deducitur *l. 35. §. 1. ff. de mortis causa donat.* donum vero à donando dictum à munere sicuti genus à specie distinguitur *l. inter donum ff. de verb. sign.* ex quo patet quod, si à promissione incipiat donatio propriè dici non possit, quare contractus donationis propriè rei interventu perficitur, & vel est simplex aut ob causam aut sub modo, aut conditionalis, donatio simplex propriè est donatio & definitur vel potius describitur secundum *Hostiensem hic* QUOD SIT REI LICITÆ NULLO JURE GOGENTE *l. donari 29. ff. h. tit. & 82. de reg. juris* EX MERA LIBERALITATE COLLATIO, in plures distinguitur species una INTER VIVOS altera MORTIS CAUSA quæ sit triplici à me dicendo modo, quare loco pertinentis sit

IMPERTINENS JURIDICUM.

Ex jure constat legatum in annos singulos factum non censi unum sed plura *l. si in singulos 4. & l. cum in annos 11. ff. de annuis legatis* occasione hujus est.

QUÆSTIO PRIMA.

An ergo idem dicendum de donatione mortis causâ in annos singulos facta Resp. veritas est ejusmodi donationem censi unicam, quia nimirum spectatur initium secundum quod accedit contractibus & stipulationibus, quæ in singulos annos factæ habentur pro una *l. si Stichum 16. ff. de verb. obligat. & text. expressus in supra citata l. 35. in fin. ff. de mortis causa donat.* sed sit.

PERTINENS HISTORICO POLITICUM.

Ptolomæus Ægyptiorum Princeps cum prodigus omnia sua sine omni futurorum respectu dilargiretur, monitus à proceribus Ægyptiis ut ad largiendum esset restrictior; iis respondit: vehementer erratis Ægyptii principem pauperem & egenum discrimini probròque obnoxium esse existimandum, ego enim hac in parte ausim dicere principem pauperem ac inopem felicem esse existimandum, nam bonos principes magis complacere sibi decet, in eo quod alios locupletent quam quod opes amplissimas habeant *Guevarra in horol. princip. lib. 1. cap. 31. num. 572. ex Plutarcho in apophtegma.*

QUÆSTIO SECUNDA POLITICA.

Quid ergo in principe exitiosius sit, nimia prodigalitas, an nimis avara corrasio pecuniarum? ut vana est sine viribus ira *Liv. 19. decad. 1. lib. 1.* ita misera principis majestas sine ærario, quod est nervus bellorum *Tacit. lib. 2. hist.* per quæ regna augentur, acquiruntur ac conservantur, ut satius videretur principem corradere thesauros, quibus postea bella gerere ac

regna sua conservare possit: at si prodigalitas in suum fiat populum, non tantum exitiosa, sed imo magis virtuosa est beneficiis, enim melius imperium custoditur quam armis *Seneca de brevitate vite*, & regem expedit esse copiosum, ita tamen ut divitias suas populi esse reputet, cum domus principis munificentiae officina sit, *Valer. max. 4. 8.* hinc bene ille Theban. pelipodes in largiendo minime parcus interrogatus cum esset, quare in suis ita prodigus esset, respondit pecunias mihi servire non à me adorari oportet, unde principis mentem tanto in suos benigniorem esse decet, quanto fortunam præstantior *Paca. paneg.* ut bene *Leo Sermone 1. de collect. dicat.* idcirco te Deus abundare voluit, ut per te alius non egeat, & *Ambrosius Psal. 118.* tollerabilius est propria profundere quam aliena diripere.

DISSERTATIO SEXTA.

De testamentis.

Agrediens materiam practicam utilem & magni momenti, remissis iis quæ de etymologia nominis disputari solent ad contentiones juristarum civilium præliminariter insinuatam volo, in scripturis & codicibus etiam juris humani testamenti nomine non tantum venire elogia ultimarum voluntatum sed & pacta, mandata seu præcepta & promissiones solenniter factas, ex quibus colligitur sacra biblia veteris & novæ legis testamenta vocari, nosque in iis à testatore Christo qui pro nobis mortem suscepit hæredes æterni regni abdicato & exheredato Judæorum populo scriptos esse quibus breviter observatis dico cum *Ulpiano in l. 1. ff. qui testament. facere poss.* quod TESTAMENTUM SIT JUSTA VOLUNTATIS NOSTRÆ SENTENTIA DE EO QUOD QUIS POST MORTEM SUAM FIERI VELIT, quod respectu formæ aliud solenne, aliud scriptum, aliud nuncupativum, respectu personæ vero aliud paganicum aliud militare, item aliud privilegiatum aliud non privilegiatum, aliud iterum secundum formam juris civilis, aliud secundum statuta sacrorum canonum, quorum *cap. relatum 11. extra hoc tit.* cynosura est, conformatum dicitur.

PERTINENS POLITICUM.

Aristotelem pænitebat quod unum diem intestatus mansisset teste *Stabæo*, utinam omnes pænitentiam ducerentur & audirent monentem *Augustinum* ad fratrem in eremo *serm. 48.* fac testamentum dum sanus, dum sapiens, dum tuus es; nam si expectaveris infirmitatem, minis vel blanditiis duceri, quo tu non vis, unde fit.

QUÆSTIO PRIMA.

An ergo non liceat aliquem compellere ut testamentum faciat, aut impedire quo minus faciat? quamvis deducente *Zoesio in ff. lib. 29. tit. 6. num. 3.* liceat citra pænam eorum, qui aliquem testari prohibuerint vel coegerint,

ægræ mulieris animum maritali sermone placando blanditiis invitare ad suum commodum, ista tamen ratione ii non veniunt excusandi, qui orbis & senibus adhærentes obsequiis munusculisque eos alliciunt, omnia uno sine ut in fine testamenti pars sint *Lipsius in notis ad Senec. de benefic. lib. 6. fol. 363.* quorum artificium suaviter descriptum videre licet apud Horatium *Satyr. 5. serm. lib. 2.* nam si vir bonus teste Cicerone *lib. 3. de offi.* habeat hanc vim, ut si digitis concrepauerit, possit in locupletum testamenta irrepere, hac vi non utatur, ne, siquidem exploratum habeat, id omnino neminem unquam suspicaturum; jamque olim testamentum ejus qui blanditiis & suasionibus ingravescente morbo disposuerat, non valere statuit Solon *Plutarchus in Solone* nec id ipsum se concessurum edixit Plato *lib. 11. de legibus* adeo ut testamentorum captatores corvis comparaverit *Petronius*; nihilque dissimiles libitiniariis & designatoribus judicaverit *Seneca supra citat. loco.*

PERTINENS HISTORICUM.

Eduardus Henrici octavi Regis Angliæ ex repudiata Catharina filius regni successor, gravatus fuerat per testamentum in defectum prolium Mariæ & Elisabethæ sororibus licet disparibus successionem servare illibatam, ast is à duce Nortumbriæ eò fuit persuasus ut testamento innovato Annam Grajam ex ducis familia neptem institueret, unde.

QUÆSTIO SECUNDA.

An possidens bona fideicommissio obnoxia possit de iis facere testamentum? Cum possidens bona fideicommissio obnoxia aded vinculatum eorundem habeat dominium ut ea alienare non possit *l. fin. & auth. res que Cod. com. de leg.* testatoris enim rem fideicommissio afficientis voluntas illa est, ut omnis alienatio cui in variis textibus hæredis institutio adnumeratur *l. si quis 2. §. 2. Cod. de secundis nuptiis & l. 1. Cod. de fundo dotali* citra ejus intentionem subsecuta nulla sit *l. filiusfam. 114. §. Divi 14. ff. de leg. 1.* dubium non est testamenti factionem circa res fideicommissio obnoxias esse inhibitam *Caël. lib. 2. obs. 137.* præter alias rationes quas interroganti vivâ voce explanabo, facit quod bona restitutioni obnoxia habeantur pro alienis, de quibus testamentum fieri non potest *l. qui rem alienam ubi Gloss. Cod. de leg.* vult tamen *Carpz. part. 3. defin. 32. cap. 8.* si res esset tempore peritura, vel etiam liberi rogati restituere congruam dotem aut donationem propter nuptias non haberent, vel gravatus aliunde alimenta non inveniret, alienationem esse indulgendam *ex modo cit. auth. res que* unde si fideicommissum esset in genere factum ut in familia maneat, poterit adhuc gravatus uni ex familia, cui vult rem per modum confirmationis non autem novæ dispositionis relinquere ita *supra citatus Schambogen in tractatu suo juridico de testam. part. 1. quest. 36. pag. 188. vers. quod si.*

DISSERTATIO SEPTIMA.

De Jure succedendi ab intestato.

Vino vendibili, ut trita fert paræmia, non est opus suspensâ hæderâ, ita hujus materiæ utilitas non eget prodomâ laude, utpote quæ quotidie in theoria & praxi occurrens ipsa se satis commendat *Andler in medulla jur. Instit. lib. 3. sub init. tit. 1.* quia vero hanc materiam collatio, quæ est confusio bonorum propriorum cum hæreditariis, ingreditur, placuit de ea breviter subjungere

PERTINENS IMPERTINENS.

Quidam studiosus abliguriit omnia, tandem dividendis libris eorumque pretiò genio indulgens parenti scripsit: gaude! gaude pater! jam enim quod toties optasti, libri me alunt exinde fit.

QUÆSTIO PRIMA.

Ad hic conferre debuisset? quamvis verba *amb. r. habita Cod. ne filius pro patre* satis pathetica sint & singulos tum parentes tum fratres, sorores aliosque cognatos permovere deberent, ut potius quibus possunt laudibus filios fratresque eruditos extollant, quam impiis querelis & calamitatibus, ut sæpe fit, afficiant, me tamen eo adducere non possunt, ut talem studiosum in propòsita hypothesi ab onere collationis eximam.

PERTINENS JURIDICUM.

Antonius Perez. Vir clarissimus casum proponit, duo fratres gemini oris lineamentis & totius corporis similitudine adeo similes, ut alter ab altero dignosci non posset, singuli singulos habent natos simillimos, ita ut illud poëtæ illis applicari possit *proles indiscrèta Juis, gratusque parentibus error.* filii studiorum gratiâ peregre proficiscuntur, altero volventibus annis ibi vitam finiente parentibus etiam procreatis aliis liberis naturæ debitum solventibus remeat superstes filius in patriam, & patrem & patruum ex hac vita migrasse intelligit, qui sint fratres germani, qui patruales ignoratur, unde

QUÆSTIO SECUNDA.

Cui succedat? utrique? patruales sine culpa caderent portione hereditatis, neutri? at hic sine factò suo spoliabitur bonis, ad quæ natura & parentum votum illum admittunt, hæret hic vir clarissimus, ego filio substituti ut pinguiorem hæreditatem prætendat, Suadeo

DISSERTATIO OCTAVA.

De Contractibus.

Contractus in genere est conventio sive consensus duorum vel plurium in idem placitum, habens in se causam id est civile negotium dandi vel faciendi *L. solent ff. de prescriptis verbis.* alius dicitur nominatus qui certum & proprium nomen à lege sibi tributum habet ac certam nominatamque actionem de jure producit, alius innominatus qui non habet proprium & speciale nomen, causa tamen, hoc est datio aut factum subest *l. 7. §. 2. de pactis* unde actio ex illo resultans incerta in factum civilis dicitur, plura enim sunt negotia quam rerum vocabula *Zoes. in ff. de obligat. & actionibus num. 20.* & sunt illorum quatuor do ut des *l. 3. §. 5. ff. de prescriptis verbis.*

PERTINENS SCRIPTURISTICUM.

Joseph à fratribus venditus à Putiphare in carceres dejectus ex interpretatione somnii Pharaoni notus è carcere ad regimen evehctus, futuram sterilitatem prævidens omnem annonam solus coëmit *Flavius Joseph. antiq. Histori. lib. 2. cap. 3.* exinde fit.

QUÆSTIO PRIMA.

An Monopolium de jure sit litium.

Quamquam monopolium teste *Damboud prax. crim. c. 132.* sit crimen detestabile & regimini valdè obnoxium, ut non tantum prospexerit constitutio Imperatoris Zenonis *in l. un. Cod. de monop.* adversus eorum monopolia qui vel in commercio piscium marinorum seu fluvialium, aut in re alia qualibet annonaria, aliisque negotiationibus inter se faciunt conventicula, ut certis pactisque inter se pretiis vendant, pœnam deportationis & confiscationis bonorum statuens in hujusmodi paciscentes; sed & novissima Justiniani constitutio *Novel. 122* frænum imposuerit negotiatoribus, mercatoribus, artificibus, variis agricolis, nautis ne illorum quis plus exigat nomine pretii vel mercedis quam vetus consuetudo & mos fuerit, non inficior tamen quin concurrentibus iis quæ à *Menoch lib. 2. arbit. caus. 559. num. 27.* adducuntur, princeps in suis ditionibus monopolia quarundam rerum permittere possit.

IMPERTINENS SECUNDUM.

Inquit Aristoteles *1. polit. 2. lib. 2. c. 1.* in animalibus & plantis naturale est desiderium quale quodque est tale alterum relinquendum, hinc.

QUÆSTIO SECUNDA FEUDALIS.

Cum parentes plerumque magis amare soleant filios quam filias, an ergo foemina semel à feudo exclusa censeatur in perpetuum exclusa?

Difficilis hæc & perplexa est quæstio, inquit *Gail. lib. 2. obs. 148. num. i.* communius receptum est foeminam à successione feudi per existentiam masculorum semel exclusam perpetuo exclusam esse ita tenet *Curt. Jun. in tract. feud. in princ. part. tert. partis prin. num. 32. Zaf. in epit. feud. p. 8. tit. de success. feud. num. 58.* & alii quos refert & sequitur *Cit. Gail.* ita ut tali casu, quando vasallus ultimus sine hæredibus masculis moritur, filia vel earum heredes masculi ad successionem feudi amplius non admittantur, sed illud tanquam apertum ad Dominum revertatur, neque id durum & iniquum videri debet si natura feudorum perpendatur, quæ est ut foemina non succedant *Fach. lib. 7. cap. 45. & lib. 1. feud. tit. 1. §. 3.* æquior tamen & jure non improbabilis mihi videtur altera sententia.

DISSERTATIO NONA.

De Judiciis & Appellationibus.

Res controversa quæ sine strepitu amicabiliter componi nequit, tunc ne quis sibi propriam auctoritate jus dicat, aut ne etiam litigantes perveniant ad arma & ultionem sumant, in judicium est deferenda, quod relictis varijs ad doctrinam potius, quam ad præsentis disquisitionis brevitate pertinentibus in jure significationibus hic pro legitima controversiæ per Judicem pro tribunali sedentem cognitione definitione sumitur *Zoes. in ff. de judiciis num. 4.* & si tunc in prima instantia feratur sententia contra jus alterius litigantium idque vel per imperitiam vel per iniquitatem Judicis quæ ut coerceatur *l. 1. ff. de appellat.* introductum est remedium appellationis, quæ ab inferiore judice ad superiorem facta provocatio ratione gravaminis illati vel inferendi dicitur, tempus interponendæ appellationis hodie est decendium, si gravamen fuerit momentaneum *Auth. hodie Cod. de appell.* idque à die latæ sententiæ vel scientiæ, estque initio utile, cursu vero continuum *l. 1. §. dies ff. quando appelland.* vocatur hoc tempus aliter fatale, ut si intra illud non appelletur sententia transeat in rem judicatam & Appellatio fiat deserta, *cap. quod ad consultationem 15. ext. de sentent. & re jud.* quasi fato moriatur & extingatur. *l. cum licet mortua ff. judicat solvi.*

PER.

PERTINENS HISTORICUM.

Alexander magnus non tam cupiditate immortalis gloriæ quam justitiæ zelo incensus curiam aliquando immutatis vestibus invisens ut justitiam experiretur, casu in litigium venditorem & emptorem inter de acceperando thesauro in fundo vendito invento incidit, uterque partium honorarium obtulit, iudex tamen sibi oblatum respuit, donec sententia decisa fuisset, ut is thesaurus utriusque partis liberis matrimonio simul jungendis in dotem cederet, recessit Alexander mirâ satisfactione *Weber. in suis decis. pag. 874. unde.*

QUÆSTIO PRIMA.

An iudex propter accepta esculenta & poculenta in crimen repetundarum aliquando incidere possit? quisquis negat, dicit inhumanum esse à nemine accipere, sed passim vilissimum *l. 6. §. 3. ff. de offi. procons.* omnia vero avarissimum, cui etiam favere videtur quod *in l. 18. ff. de offi. præsidis.* habetur, ut ne quis præsidum munus, donum caperet, nisi esculentum proculentumve quod intra paucos dies prodigatur, sicque nullatenus præsumi possit, quod iudex propter scientiam & conscientiam quæ in eo juxta *Bald. in l. 2. Cod. de sentent.* requiruntur pro esculentis & poculentis cum periculo quadrupli & nota imprudentis justitiam inæstimabilem sit venditurus; affirmantibus tamen suæ non desunt rationes, quarum inter cæteras una sit quod in administratione constitutis nihil penitus exceptis solis salariis licitum accipere *l. 6. Cod. ad l. Jul. repurand.* negativa quidem communior est utramlibet tamen ingenii excolendi gratiâ sustinebo.

PERTINENS SECUND: HISTORICUM.

Philippus Macedo Rex *Plutarch. in apophtegma.* Machetæ cujusdam pro tribunali sedens causam dormitabundus audivit nec satis attentus ad juris æquitatem sententiam tulit adversus Machetem; verum cum is exclamasset, se ab ea sententia appellare, Rex iratus, ad quem inquit? Machetes ad te ipsum ô Rex si expergiscaris, & attentius causam audias, ac tum quidem ubi causâ attentius auditâ Machetæ factam injuriam intellexisset Rex, judicata non rescidit, sed pecuniam, quâ damnatus fuerat Machetes, ipse persolvit, unde fit

QUÆSTIO ULTIMA.

An semper justum Appellare ad supremum Dei tribunal.

DE Broemo Arcis carpensis præfecto pro Rege Catholico commemorat in chron. Leodiensi Joannes à Cheapiaville, dum initio turba-

turbarum belgicarum sub anno 1578. Belius quidam Trajectensis consulis
filius hanc arcem occupasset Brœmium illico strangulari iussit, qui ad
supplicium postulatus Belium intra annum ad supremi iudicis tribunal
evocavit, coram eo causam dicturus, res mira Belius anno subsequenti
eodem die & loco mortisque genere à Gonzaga & Mondragonio mul-
tatur quo ille anno superiori alterum affecerat negativæ tamen subscri-
bens Zoilum ut iis, quæ pro ingenii mei tenuitate nimis obscure
scripsi, addat opem, enixè rogo & pro hac vice ad eum, per quem
coepi, non stante pede sed supplici poplite appello cui sit laus &
Gloria.

F I N I S.

